

სახელმწიფო მემორიალი

საქართველოს სახელმწიფო მემორიალი

გვერდი № 391

ლაგატილის № 70

გვირა, 27 სექტემბერი 1915 წ.

მოგვლადი ჩივიანი
(საოპერო სეზონი 1915 წელი).

გლავარი კამეკში

დამაცადე,
ჯერ ეს ბადე
აგერ იმ ხეს გამოვება
და ზღაპარს კი გეტყვი მერე!
დამიჯერე!
გამომართვი მარდათ, აბა,
ჰა, ეს თოკი,—
მღერის გული ანატოკი,
გული ცრემლით დანათვერი,—
გამოაბი შენ ეგ წვერი
და მე ამ წვერს გამოვება.

რას ჩამცქერი?
თვალს რად ნაბავ?
ჩაწიქ, რალა, ჩაწიქ შივა
და გიამბობ ეს ჩანჩქერი
ტან-თეთრი და თმა-ცივლივა
რად ემსხვრევა მზეს რძის ქაფად,
რად ჩამორბის ასე სწრაფად,
ან რას ნიშნავს ეს სირბილი,
ან რად არის მისი ტალღა ესდენ თბილი, ესდენ რბილი?

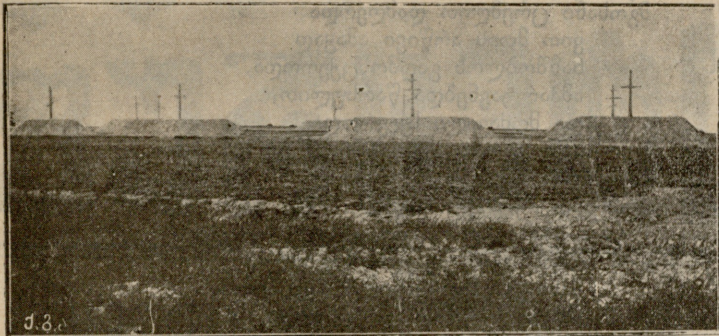
ერთხელ, თურმე, მეფის შვილი ახალგაზდა, ბრგე, ტანადი,
 მთების ქედზე მიდიოდა სანადიროთ განამზადი,
 ხელთ ისარი წამოეცო, მსხვერპლს ეძებდა ისრის ტუჩი,
 თვით კი დინჯად მიდიოდა დანაფიჭრი... დანაყუჩრი...
 ყვავილთ დასტა თავს უკრავდა, ყვავილთ დასტა ათასგვარი,
 სიოც ისე სრიალებდა ვით ქალწული მაცეკვარი,
 უცებ რალაც ფაჩი-ფუჩი შემოესმა ბუჩქებ ქვეშ... და
 გამოვარდა შველის ნუკრი, გამოვარდა და—გაშეშდა!
 მეფის შვილმა დრო იხელთა, მოიმარჯვა შვილდი ხელად
 და გასტყორცნა ისრისა ზრო მოხდენილად, უდარდელად;
 მაგრამ როცა მსხვერპლი ნახა, ნახა საქმე თვის გმირული,
 შველის ნაცვლად ქალი დაჰხვდა, ქალი ისრით განგმირული.
 აქვითინდა... იმ ქალს ცრემლი მიაპკურა, მიათოვა—
 და... მას შემდეგ ნადირობაც სამუდამოდ მიატოვა.

— სულ ეგ იყო? მერე? მერე?
 — იცი, გიყო, დავილაღე! ენა ველარ ავაქლერე!
 ველარ შევძლებ მეტ ლაპარაკს.—
 შენ რა გიჭირს? ტკბილად, რბილად დანანაობ მანდ განცხრომით
 მე კი მოგკვდი ფეხზე დგომით.
 — აკი სთქვი, რომ მეც გეტყვიო ამ ჩანჩქერის ზღაპარ-არაკს?
 — იცი, გიყო გეტყვი მაგრამ როგორ გითხრა უცხოს უცხომ?
 და, აი, თუ ნებას მომცემ რომ მოვთავსდე შენთან ახლო,
 ესე იგი: შენს ჰამაკში ჩავსრიალდე, ჩავესახლო
 და მაშინ კი... მაშინ... მაშინ, ჩემო სულის თანამგზავრო,
 შეიძლება ეს ზღაპარიც დავასრულო, დავამთავრო.
 ხომ ისურვებ ჰა?... ხომ?... ხომ?... ხომ?..

მიატოვა ნადირობა, მაგრამ მაინც იგი ქალი,—
 ხავერდოვან კდემით სავსე, ქალწულოვან სევდით მქრქალი,—
 სულში ჩარჩა... სულში ჩარჩა... და სიზმრად, ხომ, სიზმრად, ღამით,
 სულ თან სდევდა და არ ჰქონდა მოსვენება ერთის წამით,
 და მოსწყინდა ჰაბუკ მეფეს მუდამ დარდი, მუდამ ურვა
 და იმ მთების—ზღაპრულ მთების—ნახვა ერთხელ მოესურვა,
 მაგრამ როცა კვლავ იხილა ის მთის თხემი საოცარი,
 და ის ქალი—იგივე ქალი—თოვლის ძეგლად წამომდგარი,
 შეტრიალდა მეფის შვილი, ბევრი აღარ დაახანა
 და გაბრუნდა... მაგრამ ქალმა ბაგე ოდნავ ააქანა
 და ღალად ჰყო: „სად მიილტვი? ჩემთან! ჩემთან! მოდი... მოდი...
 თვით უხსოვარ დროიდანაც მხოლოდ შენ ერთს გეძახობდი;
 როს ისარი მტყორცნე—მოგკვდი! მხოლოდ: ფერით გარდვიცვალე,
 ისევე აღვსდევ და კვლავ გიხმობ: ჩემთან... ჩემთან... მალე! მალე!
 და ის ცრემლი, შენს აფალთავან მაშინ მკვდარს რო დამეთოვა,
 გაიყინა... და ეხლა ზედ თოვლის კაბად დამექსოვა,
 ჩემთან! ჩემთან!“ და ჰაბუკი მთლად მოეშვა, მთლად მოდუნდა,
 „მეც გეტყვიო“—სთქვა და მყისვე თოვლის ასულს დაუბრუნდა
 და ერთმანეთს საალერსოდ გაუწოდეს ხელი ხელსა,
 ტუჩი ტუჩით გადარაზეს, გადააქდეს ყელი ყელსა
 და ვით ჩანგი ეწეოდნენ მწყობრად კეთილ ხმოვანობას—
 მაგრამ ქალმა—თოვლის ქალმა—ვერ გაუძლო ვაჟის გრძნობას,
 ჩაიშეშა... ჩაიკეცა... ჩაიფუფქა... იმღელვარა
 და გაიხსნა ვერცხლის ცვრებად და ჩანჩქერად დაიღვარა!
 ამბობენ, რომ ეს ჩანჩქერი მოქნილი და ნაზ-ნარნარი,
 ქალიაო, ვაჟის კოცნით რბილ ტალღებად გადამდნარი.

— სულ ეგ იყო? მერე? მერე?
 — დავამთავრე, მეგობარო, დაჯამთავრე, დამიჯერე,
 — კიდევ მითხარ, მითხარ, მალე
 — დავილაღე მეგობარო, გეფიცები, დავილაღე,
 — ხომ კარგია ეს ჰამაკი?
 — ვაჰ, ნეტავი გადაიქცეს ეს ჰამაკი ჩვენ საფლავად,
 რომ სულ მუდამ ასე ვიყვნეთ! სულ ერთავად... სულ ერთავად...
 — ხომ კარგია ეს ჰამაკი?
 — და...ვ...ი...ლა...ლე! მე-ძი-ნე-ბა!
 — რაო, არ გსურს ლაპარაკი?
 — დ-ა-ვ-ი-ლ-ა-ლ-ე! მ...ე...დ...ი...ნ...ე...ბ...ა...

ქვემოთ ქვემოთ
მოცემული ნაშრომები
სადაც სხვა ფიგურული ნაშრომები

ლიუბლინის გუბერნია

ძმური სასაფლაო სოფ. ბიხოვოსთან.

† პარმან ღოგინის ძე მახარაშვილი მუშაობით.

გასწყდა სიმი...

მკითხავ, ტურფავ, რათ არ ვმღერი,
 რათ არ გასმენ ლექსს ნარნარს?—
 სიმი გაწყდა ანაჟღერი,
 ცხელი ტყვია მოხვდა ქნარს!..
 ქვესკნელს პირი დაუღია,
 კვნესა ჰხდებოდა მთა და ბარს,
 და სიცოცხლე წაუღია
 ჩაუძირავს სისხლის ღვარს!..
 ვხედავ ქვეყნის ლამაზ მკერდსა
 დასერილსა და დამსკდარს...
 ვარდის გვამზე, ვარდის ღმერთსა
 ბულბულს უძრავს, ბულბულს მკვდარს!..
 ფრთებსა მალალ ოცნებისა
 დაფლეთილსა, გადამწვარს,
 და პირუტყვულ ჟინ-ვნებისა
 კორიანტელს და შავს ქარს!..
 ცამ გვიმუხთოლა!.. შუბს გვიღერებს...
 უხვად სთესავს შიშს და ზარს,
 გვიწვამს, გვინგრევს და გვიმტვერებს
 მისთვის ნაშენს ჩვენს ტაძარს!..
 იმიტომაც ვეღარ ვმღერი!..
 ვერ მოგასმენ ლექსს ნარნარს:
 ჩასწყდა სიმი ანაჟღერი
 გულ განგმირულს მგოსნის ქნარს!..

კ. მაყაშვილი.

წახველ...

წახველ!.. წახველ, მოლიმარად მიეფარე მწყურვალ თვალებს
 და ღმერთური გამომზერა დაპიტოვე განაწვალებს!—
 და ეგ მზერა დასკრის ჩემს გულს, ეგ მზერავე მიმკურნალებს,
 მრავალ კვნესას დამდებს ხარკად, მრავალ ღამეს გამიმკრთალებს!
 ეგვე მომცემს სულის ხალისს—საიმედო სხივ ნაკრძალებს
 და მეც შევძლებ... შევისრულებ... შევისრულებ დანავალებს!..

ო, როდენ მოგონებას ლექსის რითმად ავამძივებ,
 შენს გულს, ჩემთან დატოვებულს—რა სახმილოთ გავალვივებ:
 შიგ დაგამწყვდევე ჩემს ოცნებებს—შენებრ სათუთს, შეუბღალავს,
 გრძნობას საღტედ შემოვავტობ, გრძნობას ცეცხლებრ დაუმალავს
 და ჩემს სულის ფაქიზ ღელვას—ნაკადივით დაუშრეტელს,
 გარიჟრაჟის ლოცვად დავწნავ და ჰიმნს გიძღვნი განუწყვეტელს...

მოდი ხოლმე სიზმრად მუდამ, სიზმრადაც არ შიმატოვო,
 არ მინდა, რომ ერთ წუთსაც კი უშენობით ვიმარტოვო,
 არ მსურს სევდა უიმედო,—ისიც კმარა რაც ვიგლოვე—
 მსურს უსიტყვო ფიქრი შენთან, მსურს სიშორით სიახლოვე,
 მსურს რომ შენის სილამაზით მზეს შევენება დაუწუნო
 და შენს ციერ სახელითა—სხვა ნზე შევექნა საუკუნო!..

წახველ... წახველ თითქო ღიმით, თითქო ცელქად, მხიარულად—
 მაგრამ, ვიცი, განშორება შენც დაგაწვა გულზე წყლულად!—
 და ეგ მზერა—უხმო, მაგრამ მრავალ მთქმელი დაფარულად
 დამიტოვე ნეტარებად და ვარდიან გაზაფხულად...
 ...და კურთხეულ იყოს ის გზა, სადაც ფეხი დააკარო,
 ყვავილთ განცდა სიზმრად გექცეს, ძილი გქონდეს სანეტარო,
 ავ ენათა ავი ზრახვა გარდაგექმნეს მტვრად და ნავლად.
 ხოლო ჩემი სურვილები გაავდეს მუღმივ თანამავლად!..

ს. ფაშალიშვილი.

ივანე მდინარაძე
(ტყვედ წაყვანილი).

პრაპ. გიორგი წითლანაძე
(დაჭრილია და ტყვედა წაყვანილი).

პოლკ. არჩილ ხიდირბეგიშვილი
(მოკლულია).

კოლა სვანიძე
(დაჭრილია).

დასავლეთის ასკარები

ვაჟას სსოვნას

ფრანგების სანგრებიდან მფრინავი ყუმბარის გასროლა.

დრო იყო მთებში ფანტური
 ზეციურს ჰანგებს დაჟღერდა,
 ზედ ხელოვნურად დამკვრელი
 მგოსანი ცრემლით დამღერდა.
 ვით მთის არწივი ამაყად
 სამშობლოს გადმოსცქეროდა,
 ამპარტავენებდა წარსულით,
 და მოძავალი სჯეროდა.
 გულ-დაკოდილსა აწ-მყოთი,
 წყლულის მალამო სჭიროდა,
 არ საით იყო მკურნალი,
 მარად იმაზე სტიროდა.
 მთას იქით ჰყავდა მიჯნური,
 მისთვის ხელ-ქმნილი ბნდებოდა,
 მისდამი ტრფობით იწვოდა,
 გარს ცეცხლი შამოსდებოდა.
 ფანტურის მწაოე კენესითაც
 სატოფოს შორს ყოფნას სჩივოდა,
 არ ასვენებდა ეს ფიქრი
 გული სიღრმემდის სტკივოდა.
 უნდოდა განუშორებლად
 მიჯნური ახლოს ჰყოლოდა,
 მაგრამ გზა არ სჩნდა სავალი:
 მთას ნისლი ჩამოსწოლოდა.
 ეს იყო მისი მტანჯველი,
 გულს რომ სახბილად ხვდებოდა,
 თორემ მიჯნურის ხსნისათვის
 თვით ლომსაც შეებმებოდა.
 ვერ გაიძარტლა წადილი,
 გულში გაუჩნდა იარა,
 ასე ტანჯვით და წამებით
 ცხოვრების გზაზედ იარა.
 დრო დადგა, მოკვდა მგოსანი,
 თავი თვის სატოფოს შესწირა,
 დამგლოვიარდა ბუნება,
 მთებმა ერთმანეთს შესტირა,
 სრულად დაიმსხვრა ფანტური,
 დასწყდნენ წკრიალა სიმები,
 სხივს აღარ ფენდნენ ვარსკვლავნი
 ლურჯს ცაზე მოციმციმები,
 შეჩერდა ფრინველთ უღივილი,
 აღარ ინდომეს ხავარდი,
 ბუჩქებმაც თავი დახარეს
 დაღონდა ია და ვარდი.
 დადუმებულა ფანტური
 აწ ველარ გვალხენს უღერითა,
 რომლის მოხიბლავ ჰანგებსაც
 ვისმენდიო გულის ძგერითა,
 დაღობებულან ფშაველნიც,
 მორთულან სამგლოვიაროთ,
 აღარ ჰყავთ ვაჟა... ჩვენც მათთან
 თვალ-ცრემლიანი ვიაროთ!...

რუს-იმერელი.

რუსული ღრამის კაპიტანი ა. ვუშუნავა. (მეგობრული პარტი)

